

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аналіз та аудит поточних зобов'язань: сучасний стан та напрями
вдосконалення»

Виконавець:

Студентка 61 групи факультету менеджменту, обліку
та інформаційних технологій

Чумак Тетяна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У процесі своєї діяльності підприємства систематично вступають у господарські відносини з іншими суб'єктами — працівниками, засновниками, покупцями, постачальниками, фінансово-кредитними організаціями, іншими контрагентами, органами державної влади та місцевого самоврядування тощо. В результаті таких відносин виникає кредиторська заборгованість, яка є предметом безперервного контролю з боку керівництва й фінансових служб. Розрахунки з контрагентами є важливим складником фінансово-економічної діяльності будь-якого підприємства. Вони нерозривно пов'язані з вхідними та вихідними грошовими потоками, які становлять основу процесу забезпечення безперервної діяльності суб'єктів господарювання. Відповідно, правильно організований облік заборгованості підприємства сприятиме недопущенню прострочення термінів платежу і доведення заборгованості до стану безнадійної та позитивно вплине на фінансовий стан підприємства. Вищевикладене зумовлює актуальність теми дослідження.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є розкриття особливостей обліку, аудиту та аналізу поточних зобов'язань на підприємстві ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» для визначення шляхів удосконалення механізму управління ними задля оптимізації діяльності підприємства.

Задачі дослідження:

- розглянуто економічну сутність зобов'язань та місце поточних зобов'язань в їх структурі;
- охарактеризовано визнання, класифікація та оцінка поточних зобов'язань;
- досліджено організацію та методику обліку поточних зобов'язань;
- обґрунтовані дискусійні питання обліку зобов'язань на підставі огляду національної і міжнародної практики;
- надана характеристика господарської діяльності ТОВ «ТД – ІМПЕКС»;
- визначено стан первинного, аналітичного та синтетичного обліку поточних зобов'язань на ТОВ «ТД – ІМПЕКС»;
- розроблено шляхи удосконалення обліку поточних зобов'язань на досліджуваному підприємстві;
- проведено аналіз поточних зобов'язань ТОВ «ТД – ІМПЕКС»;
- виявлені особливості аудиту поточних зобов'язань ТОВ «ТД – ІМПЕКС» та запропоновані шляхи його удосконалення на підприємстві;
- побудовано прогностичні економіко-математичні моделі стану поточних зобов'язань на підприємстві до кінця 2024 року.

Об'єктом дослідження є процес бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу поточних зобов'язань ТОВ «ТД – ІМПЕКС».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методично-організаційних та практичних аспектів обліку та аудиту зобов'язань підприємства, спрямованих на забезпечення керівників інформацією для управління на мікро- та макrorівнях.

Методи дослідження. У роботі застосовано загальнонаукові методи дослідження: емпіричне дослідження, теоретичне дослідження, а також методи притаманні вивченню економічних процесів. У дослідженні використані методи статистичного та факторного аналізу під час аналізу господарської діяльності ТОВ «ТД – ІМПЕКС» та поточних зобов'язань підприємства. Графічний методом здійснювалась візуалізація проведеного аналізу, економетричного моделювання розроблення прогнозного тренду коефіцієнтів ліквідності підприємства. Абстрактно-логічний метод використаний при теоретичних узагальненнях і формуванні висновків. Економіко-математичне моделювання проведено за допомогою програмного комплексу STATISTICA 10.

Інформаційною базою дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використані Закони України, спеціальна нормативно-правова література з обліку поточних зобов'язань, праці науковців, електронні книги, інтернет-сайти, звітність та документація ТОВ «ТД – ІМПЕКС».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (80 найменувань) та 10-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 138 сторінок. Основний зміст викладено на 102 сторінках. Робота містить 26 таблиць, 44 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи обліку поточних зобов'язань»** розглянуто економічну сутність, види зобов'язань та місце поточних зобов'язань в їх структурі; досліджено визнання, класифікацію та оцінку поточних зобов'язань, теоретичні основи організації та методики обліку поточних зобов'язань та їх нормативно-правове регулювання на підставі огляду національної і міжнародної практики.

У другому розділі **«Облік поточних зобов'язань на прикладі ТОВ «ДТ-ІМПЕКС»** надана організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «ДТ – ІМПЕКС» за 2020 – 2022 роки, виявлені особливості організації первинного, синтетичного та аналітичного обліку поточних зобов'язань на підприємстві та досліджені проблеми в їх обліку та надані шляхи усунення зазначених проблем.

У третьому розділі **«Аналіз та аудит поточних зобов'язань ТОВ «ДТ-ІМПЕКС»** визначені теоретичні аспекти та діюча практика організації аудиту поточних зобов'язань на підприємстві, проведено аналіз поточних зобов'язань ТОВ «ДТ – ІМПЕКС»; на основі економіко-математичного моделювання проведено прогнозування коефіцієнту поточної ліквідності ТОВ «ДТ–ІМПЕКС».

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження зробити наступні висновки.

1. В роботі розглянуто економічну сутність зобов'язань та місце поточних зобов'язань в їх структурі. Сьогодні, під час розвитку ринкового середовища, все більшого значення у господарській діяльності суб'єктів господарювання набуває активізація їх економічних відносин. Це явище зумовлює виникнення поточних

зобов'язань, які є джерелом формування і фінансування активів підприємств. Якщо виконання договорів не співпадає з часом розрахунків по ним, у підприємства виникають поточні борги. Висловлюючи власну думку, під зобов'язаннями будемо визначати заборгованість одного суб'єкта господарювання перед іншим – визнану, визначену у вартісному вираженні та юридично оформлену, погашення якої, як очікується, спричинить вибуття з підприємства ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди. Зобов'язання строком виконання до 12 місяців вважаються поточними.

2. В роботі надана характеристика визнання, класифікації та оцінки поточних зобов'язань. Поточні зобов'язання у міжнародній практиці відображаються в обліку за однією з чотирьох видів вартості: історичною, поточною, вартістю реалізації та теперішньою. Однак найчастіше основою оцінки, яку приймають суб'єкти господарювання для складання фінансових звітів, є історична собівартість. Вона, як правило, комбінується з іншими видами оцінки. Основними ознаками за якими класифікують поточні зобов'язання можна вважати наступні: мета залучення, форма залучення, участь в інвестиційній чи поточній діяльності, вид діяльності, вид кредиторів, місце виникнення, характер виникнення, вартість, виконання умов погашення, відповідність критеріям визнання, термін погашення.

3. В роботі досліджено організацію та методика обліку поточних зобов'язань. Організації обліку зобов'язань на підприємстві надається важливе значення. Вона повинна забезпечувати постійний контроль за дотриманням строків оплати рахунків постачальників, своєчасність розрахунків з бюджетом, органами соціального страхування, працівниками з оплати праці, погашення позик та відсотків за ними тощо. Основними завданнями організації обліку поточних зобов'язань є: чітке документування розрахунків, своєчасна та повна реєстрація даних первинного обліку в регістрах, правдиве відображення інформації щодо зобов'язань в звітності та в примітках до неї.

4. В роботі визначені дискусійні питання обліку зобов'язань на підставі огляду національної і міжнародної практики, головне з них – досягнення гармонізації вітчизняного законодавства з міжнародними стандартами обліку та звітності з приводу оцінки та класифікації поточних зобов'язань.

5. Дослідження обліку, аналізу та аудиту поточних зобов'язань проводилось на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю «ГД – ІМПЕКС». В процесі дослідження було визначено:

1) ТОВ «ГД–ІМПЕКС» підприємство, що займається оптовою торгівлею. За останні декілька років основним видом його діяльності була оптова торгівля деревиною. Бухгалтерські операції виконує бухгалтер, який підпорядковується заступнику директора з фінансової діяльності. Облік на підприємстві автоматизований. ТОВ «ГД–ІМПЕКС» знаходиться на загальній системі оподаткування, платник ПДВ. Звітність складається за національними стандартами бухгалтерського обліку.

2) Аналіз господарської діяльності ТОВ «ГД–ІМПЕКС» за 2020 – 2022 роки показав: виручка від реалізації товарів за досліджуваний період має тенденцію до зростання в 2022 році вона зросла в порівнянні з 2021 роком на 8%; собівартість товарів також має тенденцію до зростання за три роки на 12%; підприємство за

досліджуваний період прибуткове, але події 2022 року, а саме повномасштабні військові дії на території країни визвали кризовий стан економіки України, що призвело у ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» зростання витрат і зниження у даному році як прибутку від операційної діяльності так і чистого прибутку майже вдвічі в порівнянні з 2020 роком; підприємство рентабельне, ліквідне, фінансово стійке; має високу ділову активність.

3) Усі питання, пов'язані з організацією бухгалтерського обліку на підприємстві знаходяться у компетенції керівника або власника підприємства згідно з чинним законодавством України. Згідно з установчими документами ТОВ «ДТ – ІМПЕКС» відповідальність за ведення бухгалтерського обліку на підприємстві несе керівник підприємства – директор. Облік на підприємстві здійснюється у відповідності з обліковою політикою, затвердженою Наказом директора №3 від 04.2021 року.

4) Особливості обліку поточних зобов'язань на ТОВ «ДТ – ІМПЕКС» в тому, що: облік поточних зобов'язань автоматизований; первинними документами з розрахунків за поточними зобов'язаннями є типові форми документів, затверджені чинним законодавством; з метою упорядкованості руху та своєчасного одержання первинних документів наказом керівника ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» встановлюється графік документообороту, в якому вказуються дата створення або одержання від інших підприємств та установ документів, прийняття їх до обліку, передання в обробку та до архіву; синтетичні рахунки обліку поточних зобов'язань ТОВ «ДТ – ІМПЕКС» – це балансові рахунки класу 6 чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, що узагальнюють облік підприємства за його зобов'язаннями і відкриваються згідно Робочого плану рахунків ТОВ «ДТ – ІМПЕКС», який є додатком до Наказу про облікову політику підприємства; аналітичний облік поточних зобов'язань підприємство веде по кожному контрагенту, працівнику, договору, виду податку тощо; в автоматизованому режимі в синтетичному та аналітичному обліку складається ряд стандартних звітів; організація обліку поточними зобов'язаннями на ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» потребує удосконалення.

5) З аналізу поточних зобов'язань ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» видно, що: на протязі досліджуваного періоду (з 2020 по 2022 рік включно) обсяг пасивів балансу ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» поступово знизився, це зниження здійснилось виключно за рахунок зниження поточних зобов'язань, при чому вони скоротились наприкінці 2022 року майже вдвічі проти 31.12.2020 року за всіма видами (окрім інших, які зросли за досліджуваний період вдвічі); зниження темпів виробничої діяльності ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» призвело до зниження кредиторської заборгованості за товари та послуги в 1,8 рази в порівнянні з кінцем 2020 року і відповідно здійснилось зниження заборгованості в бюджет; таке зниження визвано тим, що договірні відносини підприємства з постачальниками деревини базувались в основному на відстрочки платежу, та погашенні заборгованості після розрахунків з покупцями; розрахунки по боргам ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» здійснює своєчасно; частка поточних зобов'язань в пасивах балансу ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» знизилась з 2020 року на 17,9 в.п. за рахунок зростання частки власного капіталу і складала на кінець 2022 року 43,1%; з поточних зобов'язань найбільша частка припадає на кредиторську заборгованість,

станом кінець 2022 року її питома вага в загальних пасивах складала 37,8%, що на 14,8 в.п. нижче, ніж на кінець 2020 року, в поточних зобов'язаннях – 87,7%, що на 0,7% більше ніж на кінець 2020 року у зв'язку з відсутністю заборгованості за кредитами банків.

6) Оцінка кількісних та якісних показників кредиторської заборгованості ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» показала, що підприємство здійснює її управління на високому рівні.

7) Проведена автором аудиторська перевірка поточних зобов'язань підприємства не докліків в їх обліку не виявила. З ціллю удосконалення аудиторських процедур рекомендовано впровадження комп'ютерного аудиту на ТОВ «ДТ–ІМПЕКС».

8) Прогнозування коефіцієнту поточної ліквідності ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» на 2021–2023 роки на основі трендового аналізу діяльності підприємства за різними моделями показало, що найбільш якісною є поліноміальна модель 3 ступеня. Проведене прогнозування свідчить про тенденцію зростання коефіцієнту поточної ліквідності ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» до кінця 2023 року, що дозволить підприємству зміцнити свій фінансовий стан.

6. На основі проведеного дослідження вважаємо доцільним рекомендувати ТОВ «ДТ – ІМПЕКС» шляхи удосконалення:

1) обліку поточних зобов'язань: удосконалити Наказ про облікову політику включенням додатків, які безпосередньо стосуються обліку поточних зобов'язань: до робочого плану рахунків додати деталізацією управлінських субрахунків 6 класу, графік документообігу, графік проведення інвентаризації та склад ревізійної комісії; з метою підвищення контролю за порядком складання та виконання договорів рекомендуємо керівнику ТОВ «ДТ–ІМПЕКС» видавати розпорядження по підприємству щодо обов'язкового узгодження змісту договору з заступником по фінансовій діяльності та надання одного примірника договору до бухгалтерії; рекомендуємо введення реєстру договорів з постачальниками і реєстру простроченої заборгованості за ТМЦ, роботи та послуги в документообіг підприємства; пропонуємо застосовувати ряд бухгалтерських довідок з певним переліком реквізитів для таких операцій як переведення довгострокових зобов'язань до складу поточної заборгованості, одержання авансу від покупця, дивідендів, відсотків за кредитами та векселями, за іншими розрахунками; удосконалення програмного забезпечення бухгалтерського обліку підприємства.

2) Аудиту поточних зобов'язань: з метою вдосконалення обліку розрахунків за поточними зобов'язаннями на підприємстві головний бухгалтер повинен систематично стежити за змінами, що відбуваються в чинному законодавстві; керівницький персонал підприємства повинен розробити запровадити нові Інтернет-технології та використовувати програми аудиту.

3) Організація та методологія бухгалтерського обліку на основі сучасних електронних систем бухгалтерського обліку забезпечать можливість надавати об'єктивну інформацію для аналізу та контролю поточних зобов'язань. Аналіз та аудит поточних зобов'язань сприяє ефективному формуванню, підготовці та прийняттю управлінських рішень щодо діяльності підприємства та підтримки його фінансової стійкості та платоспроможності.

АНОТАЦІЯ

Чумак Т.О., «Облік, аналіз та аудит поточних зобов'язань: сучасний стан та напрями вдосконалення»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 «Облік і оподаткування», за освітньою програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»,

Одеський національний економічний університет - Одеса, 2024 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти економічної сутності поточних зобов'язань, обліку, аналізу та аудиту розрахунків по поточним зобов'язанням підприємства.

Проаналізовано стан та діюча практику первинного, синтетичного, аналітичного обліку поточних зобов'язань на ТОВ «ДТ-ІМПЕКС».

Запропоновано шляхи удосконалення обліку та аудиту поточних зобов'язань на ТОВ «ДТ-ІМПЕКС».

***Ключові слова:** поточні зобов'язання, кредитори, постачальники та підрядники, заборгованість, облік, аналіз, аудит.*

ANNOTATION

Chumak T.O., "Accounting, analysis and audit of current liabilities: current state and directions for improvement"

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty "071" Accounting and Taxation " for the educational program «Accounting, auditing and taxation of business activities»,

Odesa National Economic University - Odesa, 2024

The work deals with theoretical aspects of the economic essence of current liabilities, accounting, analysis and audit of calculations on the company's current liabilities.

Author analysis the state and current practice of primary, synthetic, analytical accounting of current liabilities at DT-IMPEX LLC.

Ways of improving the accounting and auditing of current liabilities at DT-IMPEX LLC are proposed.

***Keywords:** current liabilities, creditors, suppliers and contractors, indebtedness, accounting, analysis, audit.*